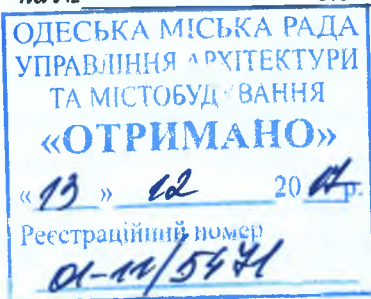

ОДЕСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ, НАЦІОНАЛЬНОСТЕЙ, РЕЛІГІЙ
ТА ОХОРОНИ ОБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

вул. Канатна, 83, м. Одеса, 65107, телефон (048) 722-04-15 факс (048) 728-38-20
веб-сайт: culture.odessa.gov.ua Код ЄДРПОУ 40055626

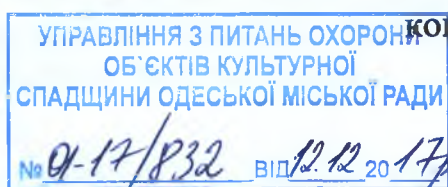
на № 12. 17 № 01-13/3478en
від

Одеська міська рада
65000, м. Одеса, пл. Думська, 1

копія:

Управління архітектури
та містобудування Одеської міської ради
65082, м. Одеса, вул. Гоголя, 10

копія:

✓ Управління з питань охорони
об'єктів культурної спадщини
Одеської міської ради
65026, м. Одеса, вул. Катерининська, 14

Управління культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одеської обласної державної адміністрації інформує, що на засіданні Консультативної ради з питань охорони культурної спадщини Одеської області, що відбулося 24.11.2017 р., серед іншого розглядалося питання про внесення змін (доповнень) до облікової документації на пам'ятку архітектури та містобудування місцевого значення по вул. Дерibasівській в м. Одеса – Міський сад (поч. XIX ст.).

Рішенням виконавчого комітету Одеської обласної ради народних депутатів від 27.12.1991 № 580 Міський сад було прийнято під охорону держави як пам'ятку архітектури та містобудування місцевого значення; наказом Міністерства культури і туризму України від 20.06.2008 р. № 728/0/16-08 занесено до Державного реєстру нерухомих пам'яток України як пам'ятку архітектури та містобудування місцевого значення, охоронний № 232-Од.

За результатами розгляду вказаного питання Консультативною радою було прийнято рішення внести зміни до облікової документації на зазначену пам'ятку в частині коригування інформації про межі території пам'ятки, доповнення схемою розміщення пам'ятки, історичними відомостями, коригуванням адреси відповідно до підготовлених управлінням та наданим Одеським обласним відділенням Українського товариства охорони пам'яток історії і культури матеріалів. Вказані зміни було внесено до облікової

Вхід. №

01-17/832

12.12.17

документації на пам'ятку архітектури та містобудування «Міський сад» 27.11.2017 року (копія текстової частини облікової документації та уточнена схема розташування пам'ятки додаються).

Просимо врахувати зазначену інформацію у поточній роботі та в рамках повноважень забезпечити збереження зазначеної пам'ятки.

Керуючись п. 5.3а ДБН Б.2.2-3:2012 «Склад та зміст історико-архітектурного опорного плану населеного пункту» та відповідно до п. 2 рішення Протоколу засідання Консультативної ради з питань охорони культурної спадщини Одеської області № 03/2016 від 29.06.2016 вважаємо за необхідне внести зміни шляхом позначення меж території пам'ятки архітектури та містобудування «Міський сад» відповідно до уточненої та доповненої облікової документації у аркуш 23 Схеми розташування пам'яток культурної спадщини до частини I Переліку пам'яток культурної спадщини, не відображених на Історико-архітектурному опорному плані м. Одеса», який надавався управлінням до Одеської міської ради листом від 19.07.2016 № 01-13/1454сп.

Також просимо врахувати надану інформацію в процесі доопрацювання наукової документації «Історико-архітектурний опорний план м. Одеса», затвердженої наказом Міністерства культури і туризму України від 20.06.2008 № 728/0/16-08.

Додатки: 1. Копія текстової частини облікової документації «Міський сад – вул. Дерибасівська» та уточнена схема розташування пам'ятки» – на 9 арк. в 1 прим.

2. Аркуш № 23 (зі змінами, внесеними відповідно до уточненої та доповненої облікової документації згідно рішення Консультативної ради з питань охорони культурної спадщини Одеської області від 24.11.2017 р.) Схеми розташування пам'яток культурної спадщини до частини I Переліку пам'яток культурної спадщини, що не відображені на Історико-архітектурному опорному плані м. Одеса, затвердженому наказом Міністерства культури і туризму України від 20.06.2008 № 728/0/16-08 – в 1 прим. на 1 арк.

Начальник управління

О.В. Олійник

**ВКЛАДКА
ДО ОБЛІКОВОЇ КАРТКИ
об'єкта культурної спадщини
«Міський сад – вул. Дерибасівська»**

Міський сад

(найменування об'єкта)

Вид	Тип	Категорія пам'ятки
архітектура та містобудування	громадський парк	місцевого значення

1. Дата утворення об'єкта:

початок XIX ст.

2. Місцезнаходження об'єкта:

м. Одеса, Приморський район, вул. Дерибасівська (м. Одеса, Приморський район,
вул. Дерибасівська, 22 – вул. Преображенська, 24)

3. Охоронний № пам'ятки:

№ 232-Од

Наказ Міністерства культури і туризму України від 20.06.2008 року № 728/0/16-08 "Про затвердження науково-проектної документації щодо визначення зон охорони пам'яток, меж і режимів використання історичних ареалів м. Одеси та занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України".

4. Дати і №№ рішень, відповідно до яких узято на державний облік та визначено категорію пам'ятки:

Рішення виконавчого комітету Одеської обласної ради народних депутатів від 27.12.1991 № 580 «Об утверждении списка объектов, подлежащих взятию под охрану как памятники градостроительства и архитектуры местного значения».

функціональне використання:

Сучасне використання	Первісне призначення	Інші (протягом часу існування об'єкта)
Громадський (міський) парк	Громадський (міський) парк	1920-і – 1990-і рр.: південна частина Міського саду – територія та споруди видовищного призначення (Літній театр)

6.Стислий опис об'єкта:

Розташування	Земельна ділянка, на якій розташований об'єкт, знаходиться у центральній частині історичного середмістя, в квартальній забудові, яка обмежена вулицею Дерибасівською, вулицею Преображенською, провулком Маяковського, вулицею Гаванною. Характер розпланувальної системи прилеглої забудови – регулярний (ортогональний) з периметральною забудовою ділянок у кварталі. За адміністративно-територіальним розподілом ділянка, на якій розміщений об'єкт, відноситься до Приморського району м. Одеси. Ділянка об'єкту обмежена з південного боку червоною лінією вул. Дерибасівської, зі східного боку прибудинковою територією будинку № 24 по вул. Дерибасівській (Будинок Ф. Дерібаса, охоронний № у Державному реєстрі нерухомих пам'яток України (далі у ДРНПУ) 234/1-Од), будівлі № 22а по вул. Дерибасівській, будинку № 28 по вул. Преображенській та червоною лінією вулиці Преображенської, з північно-західного боку – комплексом споруд Новоросійського університету по вул. Преображенській, 24 (сучасні будівлі Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова, охоронний № у ДРНПУ 663-Од), з північного боку – мурованою огорожею, що відмежовує пам'ятку від території домоволодінь по провулку Маяковського, 7 (комплекс споруд, охоронний № у ДРНПУ 482-Од) та по провулку Маяковського, 5, з північного сходу – мурованою огорожею, що відмежовує пам'ятку від території домоволодіння по вул. Гаванній, 6 (південно-західний корпус домоволодіння – пам'ятник історії, охоронний № у ДРНПУ 160-Од), зі східного боку – червоною лінією вул. Гаванної, будинком по вул. Гаванній, 10 (будинок Порро (Бістра), охоронний № у ДРНПУ 162-Од), будинком по вул. Гаванній, 12 (пам'ятка історії, охоронний № у ДРНПУ 164-Од), будинком по вул. Дерибасівській, 22 (будинок житловий Ісаковича, охоронний № у ДРНПУ 231-Од). Сформований засобами архітектури, образотворчого мистецтва та дендрології, Міський парк відіграє роль архітектурного акценту у планувальній структурі прилеглої містобудівного середовища, виконуючи рекреаційні, санітарні, естетичні, культурно-просвітницькі, природоохоронні та інші функції.
---------------------	--

Історичні дані про об'єкт

Міський сад (також у різні часи відомий під назвами Публічний сад, Казенний сад, Одеський міський сад, Дерибасовський сад, Дерибасовський міський сад, сад Лассалю, а також сквер Джордано Бруно) був закладений у 1795 році за участі першого градоначальника Одеси Хосе (Іосіфа або Йосипа) де Рібаса. Перші насадження новоутвореної зеленої зони складали такі багаторічні породи як бук, тополя, каштан, в'яз. У 1797 році ділянка з садом, перейшла у володіння брата Хосе де Рібаса – Фелікса де Рібаса. За його участі зелені насадження були доповнені фруктовими деревами, декоративними кущами, квітами.

У 1806 році паркова зона, створена братами де Рібас на ділянках 689, 690, 694 та 695 у LXIV кварталі Грецького форштадту м. Одеса (сучасна західна частина парку), перейшла у власність міської громади, яка відкрила сад городянам для безкоштовного відвідування, незалежно від майнового стану та соціального статусу. Міський сад став одним з найпопулярніших місць для прогулянок та відпочинку одеситів та гостей міста.

Починаючи з 1812 року багато зусиль для подальшого функціонування саду зробив міський садівник Ганс Герман, який поступово замінював нетривкі фруктові породи міцними декоративними деревами. Протягом перших десятиліть існування Міського саду його площа поступово збільшувалася. Згідно плану м. Одеса, складеного Г.І. Торічеллі у 1826 році, до складу Міського саду окрім ділянок, переданих міській громаді Феліксом де Рібасом, також входять територія, що мала стати продовженням Ланжеронівської вулиці, дворова територія будинків, зведених на ділянках 700 та 701, а також ділянки 706 та 707. Саме на території двох останніх ділянок Міського саду у 1920-х рр. було улаштовано Літній сад Одеської філармонії. Наприкінці 1810-х рр. площа парку становила 2 десятини (близько 2,2 га), у 1828 році – близько 2,5 десятин (2,725 га).

Міський сад отримав хрестоподібну конфігурацію; західна, південна та східна частини його були звернені відповідно до вулиць Преображенської, Дерибасівської та Гаванної, північна частина – у глибину кварталу. Така конфігурація Міського саду збережена і сьогодні.

У 1836-1837 рр. алеї Міського саду було заміщено гранітом та каменем-черепашником, паркова зона була відмежована чавунною огорожею виконаною за проектом архітектора Г.І. Торічеллі, окремі входи на територію парку передбачалися з боку вулиць Гаванної, Преображенської та Дерибасівської.

У 1836 році на території Міського саду, у південно-західній його частині було відкрито павільйон Товариства штучних мінеральних вод – перший подібний оздоровчий заклад на території колишньої Російської імперії.

У 1850-х роках міська громада передала в оренду Товариству сільського господарства частину північної території Міського саду та розташований на території паркової зони міський будинок в тилу

Малого провулку (сучасного провулку Маяковського). Товариством було перебудовано орендовану споруду та зведено у цій частині Міського саду склад-крамницю для продажу сільськогосподарського обладнання. Основна частина міського саду протягом 1850-х – 1880-х років перебувала в оренді заможного одеського купця Вільяма Вагнера та утримувалася за його кошти.

Починаючи з 1860-х років приміщення у будинках Товариства сільського господарства здавалися в оренду підприємцям-рестораторам. Найуспішнішим з них був одеський купець Опанас Алексєєв, який у північній частині Міського саду відкрив ресторан для негоціантів, чайний трактир та пивну залу для різночинців, а також більярд та дитячі каруселі. Вхід на частину території Міського саду, орендовану О. Алексєєвим, був платним, тому вона отримала назву «відділення Міського саду». У 1880-х роках орендарем «відділення Міського саду» був відомий одеський бровар Фрідріх Єнні.

У 1894 році на честь святкування 100-ї річниці заснування Одеси Міський сад перейменували на Дерибасівський.

На початку ХХ ст. було розширено та електрифіковано пішохідні алеї Міського саду, у центральній його частині улаштовано фонтан. Планування парку стало носити регулярний характер. У 1913 р. була демонтована огорожа з боку вулиць Дерибасівської та Преображенської.

Після остаточного встановлення радянської влади Міський парк залишився місцем для відпочинку та прогулянок городян, а у його північній частині, тобто на території колишнього «відділення Міського саду» було відкрито Літній театр Одеської філармонії. У 1927 році за проектом архітектора Я. Гольденберга у південній частині території Міського саду були встановлені бронзові скульптури «Лев» та «Левиця» роботи французького скульптора А. Кена (1854 р.), вивезених з однієї з приміських дач.

За часів німецько-румунської окупації Одеси у центральній частині Міського саду було встановлено металеву ротонду для розміщення оркестру.

У 1990-х роках на території Міського саду діяв стихійний сувенірний ринок та дитячий майданчик. В цей період роботу Літнього театру Одеської філармонії, розташованого у північній частині парку, було зупинено.

Протягом кін. ХХ – поч. ХХІ ст. неодноразово проводилися роботи з поліпшення благоустрою Міського саду – у 1997 році було встановлено нові лави, у 2001 році - частково замінено тверде покриття території. У 2007 р. було проведено роботи з реабілітації Міського саду – тверде покриття замінено на гранітне брукування, встановлені нові лави, ліхтарі, огороження газонів тощо.

Опис об'єкта

Закладений на початку ХІХ ст. Міський парк являє собою одне з найстаріших паркових утворень на території м. Одеса.

Земельна ділянка парку має багатокутну (хрестоподібну) конфігурацію та займає площу близько 2,2 га. За стилістикою Міський

сад відноситься до класицистичних парків, за розпланувально-просторовою організацією – до регулярних парків, за функціональною типологією – до громадських (міських) парків.

У композиції парку використані як рослинні засоби (групи дерев та чагарників, газони, партери, клумби, зразки топінарного мистецтва) так і архітектурні (фонтан, ротонда) та скульптурні (скульптури «Лев» та «Левиця») елементи. Представлені групами дерев та чагарників напіввідкриті простори вдало поєднані з відкритими просторами – алеями, газонами, партерами тощо. Акценти вздовж алеї виділені окремими крупними або інтересними екземплярами дерев та чагарників, світовими вікнами.

З боку вулиць Преображенської та Гаванної Міський сад відмежований металевою сучасною огорожею, у якій улаштовані брами входів на територію. З боку вул. Дерibasівської територія саду відкрита.

Частина алеї парку простягнені зі сходу на захід та з півночі на південь, інша частина алеї сполучає між собою паралельні алеї під кутом приблизно 45° та веде відвідувачів парку до архітектурних та скульптурних його складових. У центральній частині Міського саду розміщені фонтан та велика ротонда – одна з найголовніших оглядових точок Міського саду.

На території Міського саду протягом останніх десятиліть було встановлено декілька скульптур та скульптурних композицій роботи сучасних майстрів – «Дванадцятий стілець» (1999 р. скульптор М.В. Рева), пам'ятник Леоніду Утьосову (2000 р., скульптор О.П. Токарев, архітектор В.Л. Глазирін), декоративна скульптура «Дерево кохання» (2006 р., скульптор М.В. Рева), скульптурна композиція «Одеський час» (2015 р., скульптор М.В. Рева).

У північній частині Міського парку розташовані споруди Літнього театру Одеської філармонії – сцена, кафе, туалети. Центральну частину території, пристосовану під Літній театр займає відкритий майданчик для глядачів. Праворуч від сцени улаштований невеличкий ставок з дерев'яним містком. Судячи з архітектурних особливостей споруда, за часів функціонування Літнього театру пристосованої під туалети, можна припустити, що вона була зведена у пол. XIX ст. та відносилася до будівель «колишнього відділення Міського саду», проте підтвердження цього факту потребує проведення подальших історико-архівних досліджень.

Дендрофлора Міського саду налічує близько 50 видів рослин, серед яких переважають листяні види. Серед паркоутворюючих порід, що ростуть на території Міського саду, можна назвати клен, платан, тополь, гірकोкаштан, робінію тощо. До нашого часу в Міському саду зберігся канадський дуб віком близько 150 років.

Окрім рекреаційної та естетичної функцій зелені насадження Міського саду мають важливе значення для прилеглого містобудівного середовища завдяки виконанню певних санітарних функцій (очищення повітряного басейну від пилу, збагачення повітря киснем, виділення фітонцидів, здійснення іонізації повітря, зниження шкідливого впливу шумів на людину тощо).

	Як парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення (рішення виконавчого комітету Одеської обласної ради народних депутатів від 18.05.1972 р. № 234) Міський сад має значну природоохоронну цінність. Об'єкт відповідає критеріям, передбаченим п. 8 (об'єкти культурної спадщини місцевого значення) "Порядку визначення категорій пам'яток для занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України", затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 р. № 1760 (зі змінами), а саме: є автентичним, значною мірою зберіг свою форму, історичні нашарування та роль у навколишньому середовищі; вплинув на розвиток містобудування, архітектури, культури міста. Предметом охорони пам'ятки може бути визначено: акцентна роль в оточуючому містобудівному середовищі та ландшафті; розпланувальна та об'ємно-просторова композиція в існуючих параметрах і габаритах; архітектурні та скульптурні елементи, що приймають участь у планувальній організації Міського саду, їх стилістичне і декоративне вирішення та матеріально-технічна структура; культурна та естетична цінність, що досягається гармонійним поєднанням краси природних пейзажів та архітектурних елементів і виражається в загальній планувальній мережі об'єкту, в просторовій побудові, в поєднанні природних та штучних компонентів, в найбільш цінних екземплярах рослинності; панорами, що розкриваються з видових точок як в межах, так і поза межами Міського саду.
Наявність творів мистецтва	Скульптурна група «Лев і Левиця», виконана з бронзи у 1854 р. французьким скульптором А. Кеном, занесена до Державного реєстру нерухомих пам'яток України наказом Міністерства культури і туризму України № 728/0/16-08, охоронний № 233-Од.

7. Перелік складових (для комплексу (ансамблю), визначного місця):

Є самостійним об'єктом

8. Ступінь схоронності об'єкту:

Загальний технічний стан	Територія Міського саду знаходиться у задовільному технічному стані, за винятком північної його частини (Літнього театру Одеської філармонії), що перебуває у незадовільному стані.
--------------------------	---

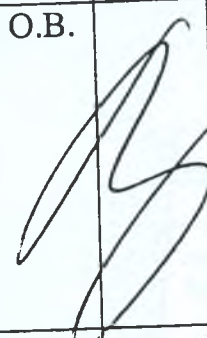
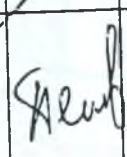
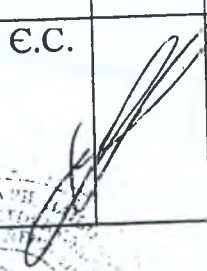
9. Наявність науково-проектної документації:

Найменування документації	Рік розроблення	Автор (організація)	Місце зберігання, інв. №
Проект реабилитации Одесского городского сада	2006	ПП «Ретроград»	Архів управління культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини

Облікової картки додаються графічні матеріали та фотофіксація:

Найменування матеріалів	Кількість	Дата виконання	Виконавець
Ситуаційна схема	1	2017 р.	управління культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини
Іконографічні матеріали	6	кін. XIX ст. – 1950-і рр.	архів управління, інтернет-каталоги фото м. Одеса
Картографічні матеріали	5	XIX ст.	архів управління
Фото загального вигляду та фрагментів екстер'єрів об'єкта	32	2017 р.	Самойлова Є.С.

Облікову картку склав:

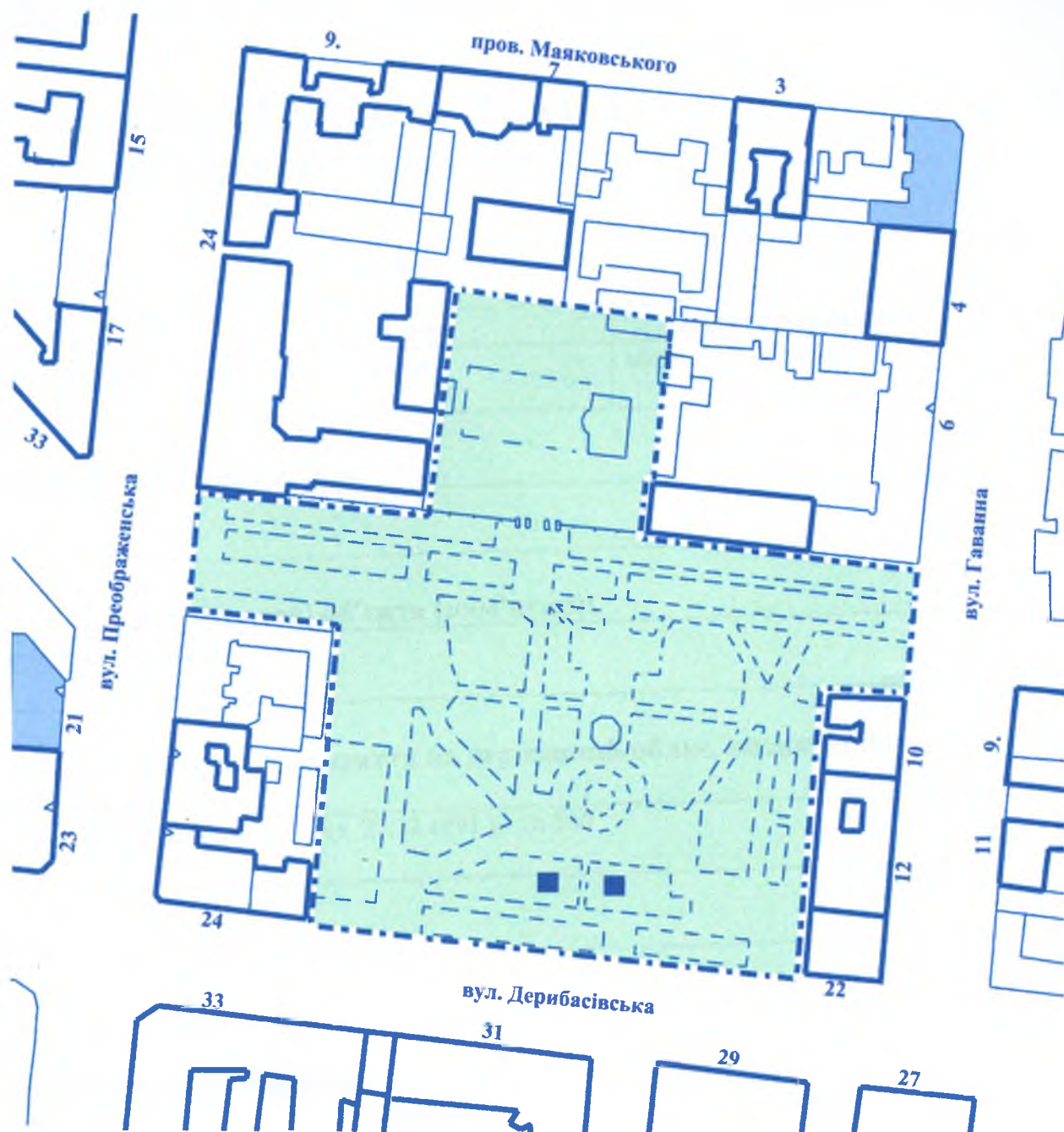
Посада та назва організації	Спеціальність, кваліфікаційний рівень	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата складання
Заступник начальника управління – начальник відділу охорони об'єктів культурної спадщини управління культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини	архітектор	Воробйова О.В.		27.11.2017
Головний спеціаліст управління культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини	історик	Петков Д.Д.		27.11.2017
Головний спеціаліст управління культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини	філолог, магістр	Самойлова Є.С.		27.11.2017

Керівник органу охорони культурної спадщини
Начальник
управління культури, національностей, релігій
та охорони об'єктів культурної спадщини
Одеської облдержадміністрації

О.В. Олійник
(ініціали, прізвище, підпис, печатка)

СИТУАЦІЙНА СХЕМА

- - будівлі - пам'ятки культурної спадщини
- - щойно виявлені об'єкти культурної спадщини
- - інші споруди
- - пам'ятки монументального мистецтва, архітектури та містобудування
- - територія Міського саду - пам'ятки архітектури та містобудування місцевого значення

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ОХОРОНИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

ОБЛІКОВА КАРТКА

об'єкта (пам'ятки) культурної спадщини

Міський сад

(найменування об'єкта (пам'ятки))

ВИД	ТИП	категорія обліку
пам'ятка містобудування та архітектури	визначне місце	місцевого значення

1. Датування об'єкта (пам'ятки):

початок XIX ст.

2. Адреса (місцезнаходження) об'єкта (пам'ятки):

м. Одеса, вул. Дерибасівська

3. Дати і №№ документів про взяття на державний облік, визначення категорії пам'ятки:

рішення Одеського облвиконкому від 27.12.1991 р. № 580

4. Охоронний №

№ 8415

5. Функціональне використання:

сучасне	первісне	інші
міська зона рекреації	зона рекреації	

6. Стислий опис об'єкта (пам'ятки):

Розташування	Земельна ділянка знаходиться в середині кварталу, який обмежений вулицями Преображенською, Дерибасівською, Гаванною та провул. Маяковського.
Характеристика об'єкта (пам'ятки)	Площа ділянки - 19203,1 кв. м. Площа озеленіння - 9247,4 кв. м. Площа тротуарів та паркових доріжок - 9955,7 кв.м. Більшість доріжок, проїздів і тротуарів мають асфальтове покриття. З 2001 року окремі ділянки пішохідних доріжок вимошуються бетонною плиткою.

	Вуличні меблі Міського саду представлені комплектом чавунних лавок, виготовлених у 1997 році. Освітлення Міського саду здійснюється системою садових сталевих торшерів зі скляними світильниками. Сталеві торшери встановлені на клумбах без бетонних фундаментів. Зелені насадження Міського саду представлені деревами листяних порід - клени, акації, тополі, а також декількома хвойними - сосни. На території Міського саду дотепер збереглася тополя канадський - пам'ятник природи, якому - 152 року.
Наявність творів мистецтва та їх опис	Металева альтанка на кам'яному фундаменті. Фонтан з мармуровою чашею у виді квітки та чавунним ободом. Бронзова, покрита патиною скульптурна група "Лев" і "Левиця" на кам'яних оштукатурених постаментах. Декоративна чавунна огорожа з боку вул. Гаванної.

7. Перелік складових:

-

8. Ступінь схоронності:

незадовільний

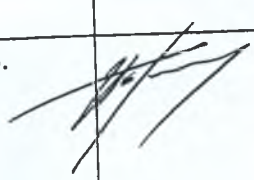
9. Наявність науково-проектної документації на пам'ятку (об'єкт):

Найменування документації	Рік розроблення	Автор (організація)	Місце зберігання, інв. №
відсутня			

10. Графічні матеріали й фотофіксація:

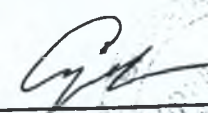
Найменування	Кількість	Дата виконання	Виконавець
Генеральний план (ситуаційна схема)	1	1866 р.	Н. Крилов
Фото	12	2002 р.	УООКС

Облікову картку склав:

Посада	Спеціальність, кваліфікаційний рівень	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата складання
Начальник відділу управління охорони об'єктів культурної спадщини Одеської облдержадміністрації	архітектор	Поронік І.Б.		30.06.2004 р.

Керівник органу охорони культурної спадщини

Начальник управління
охорони об'єктів культурної спадщини
Одеської облдержадміністрації
(найменування органу, посада, прізвище, ініціали, підпис, печатка)

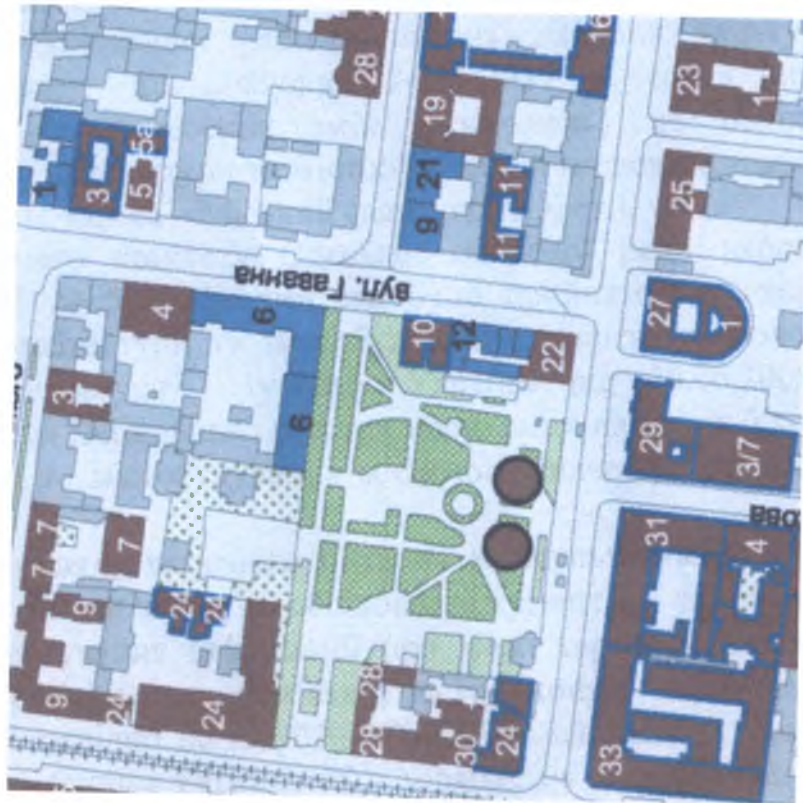
 Н.А. Штербуль

АРКУШ № 23

(зі змінами, внесеними відповідно до уточненої та доповненої облікової документації згідно рішення
Консультативної ради з питань охорони культурної спадщини Одеської області від 24.11.2017 р.)
Схеми розташування пам'яток культурної спадщини до частини I Переліку пам'яток культурної спадщини, що
не відображенні на Історико-архітектурному опорному плані м. Одеса,
затвердженому наказом Міністерства культури і туризму України від 20.06.2008 № 728/0/16-08

Аркуш № 23

Фрагмент Історико-архітектурного опорного плану м. Одеса

Ситуаційна схема розміщення пам'ятки архітектури та
містобудування «Міський сад»

